

დემოსტონი

თბილისი. პარტიული ცენტრი

გადამკვეთის მისამართი:
 თბილისი, კრუწნაშენის ქუჩა, № 4. ტელეფონები:
 საერთო—დღის 14—76. სტამბის—ღამის—79.

რედაქცია ღია ყოველ დღე დღის 10-დან 1 ს. კო-
 რესპონდენტები და მასალები მიიღება მთელი დღე.

პირა, 17 პარილი, 1921 წ.

№ 38 საპარტიო ცენტრის პარტიის ცენტრალური და თბილისის პარტიის და საპარტიო. რ.პ. კომუნისტის ორგანიზ. № 38

ახს. ლ. თაბუკაშვილის ხსოვნას

მთა სსსაფუძველი იბრუნებს დღეს თავის წილში კიდევ ერთ გმირს, ღამის წყვეილად მჭრელ და ჯალათის ხელით მოკლულს.
 ის, ვინც ბრძოლის ცეცხლით აღვნიებული გულით და მჭრელ ხელით ერთი ფრონტიდან მეორე ფრონტზე მტერს რისხვით ეგონებოდა, რომლის ნაცადი ხელმძღვანელობით რევოლუციის ღამეს რევალუციის შავი ბანდები არა ერთხელ უხვ უბნებს და გაუნადგურებია, რომლის სიმამაცე ზღაპარით დარჩენილა წითელ არმიის მესხეთში—ის იარაღ-აქროლი, ხელ-ცარიელი, მოტყუებით ცინიდან გამოწყველილი, შეიქმნა მხმარებელი ბრძოლის გალატისა.
 თავის ურიცხვ დანაშაულს და დალტვილი რევოლუციის მიმართ, მენსევი-

კურმა მთავრობამ კიდევ მიუბრუნა ერთი. მან კარგად იცოდა ვისთან ჰქონდა საქმე ახს. თაბუკაშვილის სახით. მოსახლე მტერი პროლეტარული რევოლუციის, ის ვერ დაინდობდა მის თავგანწირულ მებრძოლს. მოლაპარაკეს მუდამ განიერებდა და ლეგალიზმზე, მის უნდა ჩაედიხა მორიგი გერაგობა კოველი-ვე ელემენტარული კანონიერების გერადის ახვედით, მისი აშკარათ ფიხის გათვლით.
 მშრომელმა ხალხმა შური იძია თავის თავგანწირული მებრძოლისთვის. ის შეეცდებოდა დაღუპული ამხანაგის მავალით ლეგალიზმის შესახებ მოეხილა. ახალი ლეგალიზმი წარსული რეჟიმის და მის გასასხიანებელი დახვედრით საბოლოოთ გასანადგურებლათ.

იდეურად არის დროს არ კვდება. ლუკიანე იყო ლარბი გლეხის შვილი რომელიც ასეთი მებრძოლი იმ კლასს, რომელსაც ისტორიამ დაავალა ძველი წყობილების დანგრევა და მის ნანგრევებზე ახალი, ჯერ კიდევ ისტორიის მიერ უნახავი საზოგადოებრივი წყობილების დამკვიდრება შრომის ბატონობაზე აღმოკვენიებული. ახს. ლუკიანეს პიროვნება მით არის შესანიშნავი, რომ მან ერთხელ არჩულ გზის არ უღალატა; დაბეჭედილი კლასის იდეები შეისისხლობდა და ურყევეთ დაეყრდნო პროლეტარიატს. ის მტერი იყო მუშათა კლასის არსებული არისტოკრატიის, რომელიც კოორდინირებული ზღაბდა და რომელსაც პროლეტარული იდეების საყრდენი გამარჯვება აწინებდა. როდესაც სოციალისტური რევოლუცია მთელი თავისი სიძლიერით მოახლოდა იმ საზღვარს, სადაც ახს. ლუკიანეს იდეები მტრები აღმოჩნდნენ, ე. ი. ტრუ და ფარასეველი სოციალისტები, მთ შორის საქმეებით ყვირილი; არიკა გეშეველი, მუშათა კლასის გადაუკლავს გვირგვინი; თუმცა რევოლუციის მტრები გულში იხუტებდნენ... ამხანაგი ლუკიანე „საშველო გზის“ თანამებრძოლებს სასტიკათ ებრძოდა. ის გზა-ხაზი, რომელიც არც აქვით, არც იქით გადასვლას ჰქონდა; არც და-ბრუნებას და არც გამარჯვებას. განცხადებულ ამხანაგს პროლეტარიატის ინტერესებისთვის დაშლულია მიაჩნდა ასეთი ხაზი. ეს გზა მისი ფიქრით არააჩინებულს გაყვრივით კლასს არს დროს გამარჯვებას.

სალი პოლიტიკური რადიკალიზმი—არა ახასიათებდა ამხანაგ ლუკიანეს, ის მუდამ პირველ რიგში იბრძოდა და არაფრთაში იბრძოდა ის, ვინც წინა რიგში იბრძოდა და წინ ის მიდის, ვინც მამაცი და საუკეთესოა.
 მხოლოდ ერთი რამ მტრთა სამწუხაროა: ასეთი როლი იმ ამხანაგის, რომელიც ბრძოლის ცეცხლით იყო ანთებული და რომელსაც პროლეტარიატის მტრები დაუმარცხებია სიმოქალაქო ომის ასპარეზზე, მისი ცხოვრების ასეთი ბოლო მეტად დამაინტერესებელია... ირველიც მოსყიდული ჯალათები... ხელში უიარაღო... ასეთი ადამიანის წინააღმდეგ „ბრძოლის გამართვა“ არ ნიშნავს რაიმეობას. მოკლე იგი, მაგრამ ნამეტან ზეგებოდა და ბარბაროსულათ... ამით ფიქრობდნენ სხვებს სოციალისტები თავიანთი ადგილების შენარჩუნების, მაგრამ ამით...

პროლეტარული რევოლუციის ტალღებში საქართველოს ყველა კიდევ მისწვდა. კომუნისმა თავისი ცეცხლიანი სიხვედრით გასჭრა წყვეილით მოკლულ საქართველოს ღრუბლები... საქართველო განთავისუფლდა მენსევიკ-საქველურიდან. ის იცოდა ამხანაგმა ლუკიანემ, ამ იმედით ვცხოვრობდით ჩვენ ციხეში...
 ის ვერ მოეწონა თავისი თვლით ენათა განთავისუფლებული წითელი საქართველო. მისი აზრი და მისი ფიქრი მთლიანად რევოლუციანულ იყო მიზრობილი.
 სულით ძლიერი, შერუყველი ოპტიმისტი, ის არაფრის წინაშე არ შედრკებოდა.
 უკანასკნელ გამოთხოვების წუთებში ის შეუშლილებლათ ეუბნებოდა ამხანაგ მკვლელებს, რომ მიყვება ჯალათებს და შესაძლოა კიდევ დაიბრუნონ, მარტო მოკლეს არააზარალით რევალუციის ბუნება, მენსევიკების მეთაურობით, რომლებიც მათ მეტად სძულდა.

ახს. ლუკიანე თაბუკაშვილის ხსოვნას

დღეს ძველ სასაფლაოს ვაბარებთ 1921 წ. 3 მარტს ქ. ზესტაფონში მენსევიკების ჯალათების მიერ მხეტყურათ მოკლულ ახს. ლუკიანე თაბუკაშვილის ცხედარს.
 ვინ იყო ამხანაგი ლუკიანე? მოკლული ამხანაგი ერთი ღარიბი გლეხის შვილი იყო. იგი იყოფდა ფარცხანაში (ხარაგაულის საზოგადოებაში) დაიბადა 1890 წელს. პირველ დაწყებითი სწავლა მიიღო დაბა ხარაგაულში. სასწავლო გზით საუკეთესო მოწიფით ითვლებოდა და უხვათ იყო დაჯილდოებული ბუნებრივი ნიჭით. ხარაგაულის 2 კლასიანი სასწავლებლის გათავებთან შემიღებ მასში იმდენათ დიდი შეიქმნა სწავლისადმი წყურვილი, რომ უკეთეს-თავის ნაწილათ საკუთარ ნიჭზე და ძალ-ღონეზე დაყრდნობით ის სტო-ფებს სახლს და იწყებს ტრევერეთის სამსახურისათვის მზადებას. მერვე ხბრე ასეთი ნაბიჯის გადადგმა აიხსენება მისი ოჯახის სიღატაკით, არსებობისათვის ლუკა-ბურჯის ძიებით. პატარა გულში იხსუნებოდა გახდა ლუკა-ბურჯის გლეხისთვის თავისი ძალა გაეყუდა. ამ მიზნით ის კოტა ხნის მზადდება შემდეგ მიემგზავრება ქალაქ ბაქოში და აბარებს ეგზეპტის ტელეგრაფის მოხელისას. ამ ქალაქში, სადაც ამ დროს სწარმოებდა დიდი მუშაობა მუშათა წრეებში სოციალისტური წყობილებისათვის და იყენებოდა მუშების ბედ იმდენათ. ამხანაგი ლუკიანე მუშათა და მუშაობას. ბაქოში ის იმთავითვე შეეზარდა მუშებს. მათ წრეებში აღიარდა და გააწირა.
 პროლეტარიატის ცხოვრების აუტანელი პირობებმა და გაყვრივით კლასის დაღუპვამა დღესამ აღჭურვა ის ძლიერი ნებისყოფით, რკინის დასტკინით და გამოცდილებით, შესწავლა მას პროლეტარიატის ბრძოლის მეთოდები, შეაყვარა მუშათა წრეები და ყველ წამს მხათ იყო აქტიური ყოველგვარი გასაქვრი მათი კეთილდღეობისათვის. მალე სამხედრო ბეგრის მოხდის დრო მოეწია და ის მიღებული იქნა სამხედრო სამსახურში. სამხედრო ბეგარა ქალაქ ქვეში შეასრულა. ჯარში გაყვევის დროს მოხდა რკინის გზის ბათალიონში და იქ თავის ხელობას (ტელეგრაფისტი) ასრულდა. მუშაობა და მტრისმეტემა ენერჯული შრომამ ტყუილად არ ჩაურა და კოტა ხნის შემდეგ სადგურის თანამშრომლის ადგილი მიიღო. რამოდენიმე წელი გავიდა და სად. კაროსტინის სადგურის უფროსობა მიიღო. რა-ღაც უკრანიაში პეტლიურას მე-თაურობით ამხანაგა მოხდა, — ამხანაგი ლუკიანე, როგორც კომუნისტობაში შეიქმნა, გადაყვრივულ იქნა თავის სამსახურიდან; მაგრამ ამას არ დააჯერეს. პეტლიურას ბრძენებით ის

თავისი ამხანაგებით, როგორც „წესიერების და მშვილობისა“ დამრღვეველნი გადასახლეს გერმანიაში. გერმანიაში დაყო რამოდენიმე ხანი და შემდეგ მას საშუალება მიეცა თავის ძველ ადგილს დაბრუნებოდა სადგურ კოროსტინში. ვინაიდან ამ ხანებში პროლეტარული რევოლუციის წინააღმდეგ გაიმართა მედარტი ბრძოლა, მან მიიტოვა თავისი ძველი სამსახური და შეუდგა პარტიზანული რაზმის მოწყობას. ამ რაზმით ფიქრობდა ის რუსეთის სოციალისტური რესპუბლიკის მტრების შემსუვრას უკრანიაში. მოკლე დროში შეადგინა ას ოცი კაცისგან პარტიზანული რაზმი და დაიწყო სასტიკი ბრძოლა ბანდიტ პეტლიურის წინააღმდეგ, მაგრამ ამ მუშაობით არ განელდა მისი რევოლუციონური ცეცხლით აღ-გზნებული გული.
 ამხანაგი ლუკიანე, კომპარტის დაყვებით, შეუდგა ჯავშნისან მატარებლის მოწყობას და მართლაც სულ კოტა ხანში მოაწყო ჯავშნისან—კოლონი პირველ უკრანის არმიისა. ბედმა გაუღონა და მტერი დროს ვასლის შემდეგ მთელი უკრანის ჯავშნიან მატარებლებს შეთაური—ხელმძღვანელი გახდა. აწარმოებდა ბრძოლას პეტლიურას ბანდიერულ დასამდეგ, ნიკოლოზის შავი ლენერად დენიკინის და უკანასკნელათ ანტანტის პატარა ფინის, პოლონელების წინააღმდეგ. ყველგან ბრწყინვალე გამარჯვებები იყვნა. დაჯილდოებულ იქნა წარჩინების ყველა ნიშნებით. პირველათ დანიშნულ იქნა მთელი უკრანის ჯავშნისან მატარებლების ხელმძღვანელი.
 უკანასკნელათ, ვარდა ზემოთ დასახლებული მოვალიანობისა, ითვლებოდა მეთორმეტე არმიის რევოლუციონური სამხედრო სამკობს წევრით. მუდმივმა ბრძოლამ სხვა და სხვა ფრონტებზე, სამკობა სოციალისტური რესპუბლიკის მტრების წინააღმდეგ, კუდათ იმოქმედა ამხანაგ ლუკიანეს ჯანმრთელობაზე და გასული წლის 2 ინკურსიონზე შემდგებით, დროებით დატურუნდა თავის მშობელ ქვეყანას, ჯანმრთელობის გამო-საკეთებლათ. საქართველოში დაყო რამოდენიმე თვე და როდესაც სამკობა მზარში ჯანმრთელებს დაეხმარა, საქართველოს მშრომელი ხალხის განთავისუფლების საქმეში, ამხანაგი ლუკიანე დაბრუნდა კლასის წევრით და გადაგზავნილ ზესტაფონის სამხედრო ციხეში. რამოდენიმე ხნის ვასლის შემდეგ 3 მარტს 1921 წ. საღამოს, 8 ს. მენსევიკების ჯალათებმა მოტყუებით ციხიდან გამოიყვანეს და მხეტყურათ დაპკრიტეს.

დღეს კლასი იბრუნებს დღეს თავის წილში კიდევ ერთ გმირს, ღამის წყვეილად მჭრელ და ჯალათის ხელით მოკლულს.
 ის, ვინც ბრძოლის ცეცხლით აღვნიებული გულით და მჭრელ ხელით ერთი ფრონტიდან მეორე ფრონტზე მტერს რისხვით ეგონებოდა, რომლის ნაცადი ხელმძღვანელობით რევოლუციის ღამეს რევალუციის შავი ბანდები არა ერთხელ უხვ უბნებს და გაუნადგურებია, რომლის სიმამაცე ზღაპარით დარჩენილა წითელ არმიის მესხეთში—ის იარაღ-აქროლი, ხელ-ცარიელი, მოტყუებით ცინიდან გამოწყველილი, შეიქმნა მხმარებელი ბრძოლის გალატისა.
 თავის ურიცხვ დანაშაულს და დაღუპული რევოლუციის მიმართ, მენსევიკურმა მთავრობამ კიდევ მიუბრუნა ერთი. მან კარგად იცოდა ვისთან ჰქონდა საქმე ახს. თაბუკაშვილის სახით. მოსახლე მტერი პროლეტარული რევოლუციის, ის ვერ დაინდობდა მის თავგანწირულ მებრძოლს. მოლაპარაკეს მუდამ განიერებდა და ლეგალიზმზე, მის უნდა ჩაედიხა მორიგი გერაგობა კოველი-ვე ელემენტარული კანონიერების გერადის ახვედით, მისი აშკარათ ფიხის გათვლით.
 მშრომელმა ხალხმა შური იძია თავის თავგანწირული მებრძოლისთვის. ის შეეცდებოდა დაღუპული ამხანაგის მავალით ლეგალიზმის შესახებ მოეხილა. ახალი ლეგალიზმი წარსული რეჟიმის და მის გასასხიანებელი დახვედრით საბოლოოთ გასანადგურებლათ.

მე ბევრი მქონდა გავიწილი მის სიკამრბზე, მის ვაქაცობაზე. ლეგენდა მე-განა ამბავი მის გმირულ და თავდადებულ მოქმედებაზე გაყვრივულ წითელ არმიის მწკრივებში, მეგონა თუ წვეულზე ბრზე ხალხი გადამეტებულათ ამჯობს კარგი თვისებებით თავის საყვარელ გმირს. შეჭრა ერთი ჯავშნიანით მტრის ზურგ-ში, ორასი კაცი მტრის 15 ათას კაცის დატყვევება თუ გინდ ჯავშნიან მატარებელს, ნუ თუ ეს ლეგენდათ არ ჩაითვლება? გავიწილი მქონდა ეს და ბევრი კიდევ სხვა, მენატრებოდა მისი მუშაობა და ამ კიდევ შეხვდი. მეუ საღ ზესტაფონის ციხეში, რომელსაც „სოციალისტი“ მენსევიკები სასწავლებლებით გადაკეთებდა პირდებოდნენ ხალხს, როცა ისინი გამარჯვებდნენ. განმარჯვეს მათ და ციხეები უხვათ ახვეს ღარიბი და გაჭირვებული ხალხის შვილებით. თითონ ღარიბი გლეხის ოჯახიდან გამოსული, იყო ის, ამხანაგი ლუკიანე, ხნით ყმაწვილი, უღარიბო პატარა გამბრეული. შრავალი ბრძოლის გადამხდელი ოქტომბრის რევოლუციის ფრონტზე, იგი ვახსახებრება იყო ღმობიერებისა და მარცხებულ მტრებზე. მას არ უყვარდა თავის თავზე ლაპარაკი-როდესაც, ბევრი ხევეწის შემდეგ მან გვიამბო ამხანაგებს, თუ რა გმირობისთვის მიიღო მან უმადესი ჯილდო, წითელი არმიის მთავარი სარდლისაგან პოლონეთის ომში, აღტაცებში მოველი მისგან მით, მთუ როგორ უფრობილებოდდა ის ნიხში მომწყვდეულ და დამარცხებულ მტრის ფიზიკრათ დახოცვას. შეუპოვარა ბრძოლაში, ხარბახნების შეჯიქეხიში, ის მჭუხარე ხნით მოუწოდებდა თავის მუშარბახნებს: „ძებნო! არ დაბოკობ, ნუ ესვრით პირდაპირ ჯარის კაცებს, ეგები მტრის გაბრავებულ ი ჩვენი ძებნა. აღიდგა შენ, სამოქა-

ლაქო ომის ღმობიერი მებრძოლი! თუ რამდენათ კაცთმოყვარული გული ქონდა მას—მკითხეთ ეს იმათ, რომლებიც მას გამოუტყვევია კანონიერი სასჯელიდან, რომლებიც დღეს მრავლათ მოიპოვებან თფილისში და საქართველოში მერე რით მიუხლეს მას ქართველი ხალხის ჯალათებმა? შემეულებლაში ჩამოსული თავის სამშობლო კერის სანახავით, თავის სახლში დაატყვევეს და მარტის 3 ღამით მოატყუეს რა, რომ კომისარიატში გეხიხანია, გაიყვანეს და ქურდულათ ზურგიდან დახვერტეს ტახში.
 იმ გმირს, რომელსაც ხარბახნების ქვეშ წარბე არ შეუხარა, გასამართლებატ არ აღირსეს, რომ თუ მას დახვერტა ეკუთვნოდა, მკვრიდან დაეხვერტათ.
 არა, ჯალათებმა იცოდენ, რომ მათ ასეთი განმარცხისაგან ქართველი ხალხი უხვით შეაფრთხებდათ, ამჯობინეს მისი მჭრელათ, ღამით ზურგიდან მოკვლა. მარბახლა თქვენ დილო და პატარა ჯალათებში გიხაროდეს, რომ მისი სიკაცობა ამ სახიზლარი მკვლელობით შეაჩერეთ. ამ აქტით თქვენ ერთ ტალახით მოხვერილი ფურცელი შეიმადეთ თქვენს სამი წლის სსარკებთან ისტორიას. ამხანაგი ლუკიანე იტყოდა ხოლმე ციხეში: „ბრძოლის დროს რაც უნდა ხიფათში ჩავარდე, არის დროს არ დავიბნევი“. როდესაც ღამით კომისარიატში გამოუხებეს. მისი უკანასკნელი სიტყვები ეს იყო: „ამხანაგებო, მე ვი არ შეიხანა—მხოლოდ თქვენ იცოდეთ, რომ მიეღობოდით. ჩვენ ვიეთ ამხანაგო, რომ შენ წახვედი და გეღარ დაბრუნდი ცოცხალი.“
 მარა მებრძოლი პროლეტარიატის ხსოვნაში იცოცხლებ შენ მუდამ.

მისუა.

საგაერთა რუსეთის პრესა

პარტისი) ჩვენს თვალ წინ იშლება სა-პროტო კლიერი სურათი გერმანიის რესპუბლიკის დღევანდელ მდგომარეობისა.
 „ვიდრე გერმანიის—სწერს „წით. დროში“—ხელმძღვანელობს ბურჟუაზიული მთავრობა, იგი აუცილებლად მუდამ დათმობის გზაზე ივლის ანტანტის კაპიტალის წინაშე“. „გერმანიის მთავრობის არ შეუძლია არც თავის დაცვა დასავლეთიდან და არც ხელის გაყოფე-ბა პროლეტარულ აღმოსავლეთისაკენ“. „ის გზა, რომლითაც გერმანიის პრო-ლეტარიატმა უნდა იაროს უსასტიკეს ბრძოლის დროს საკუთარი ქვეყნის ბურ-ჟუაზიულ კლასთა წინააღმდეგ იძულებითი მდგომარეობით არის ნაკარნახვენი, საქმის საერთო მდგომარეობით გამო-ყვეული: პროლეტარიატს მხოლოდ ერთი გზაა ჩრება. გზა პროლეტარულ სა-ხელმწიფოსკენ აღმოსავლეთში, გზა ხანძართა რუსეთისაკენ, რომელიც იმაე დროს ხილდა ხდებდა დასავლეთ ქვეყნ-ლის პროლეტარიატთან შესაერთებ-ლად.“
 გერმანულ ამხანაგებს კარგათ ესმით, რომ ამ გზით სამოთხის კარს ერთბაშად ვერ მიადგვიან. მაგრამ ეკონომიურ-ი თვის დილწევა ამ კრიტიკულ მდგომარეობიდან მოასწავებს გერმანიის მთავარი ინტელექტულის შეერთებას რუსეთთან, როგორც ნელ-ნელა მასა-ლის წყაროსთან. მხოლოდ მასწარმადელები გახდნენ მუშარბეობის მო-წარმებელი და ეკონომიურ ცხოვრების აღდგენა.
 „წითელი დროში“—ს მე-113-ე ნომერი-ში მოთავსებულია მოწოდება მასსტურ დემონსტრაციების მოსახდენად, საბჭო-თა რუსეთთან კავშირისათვის და გერ-მანიის პროლეტარული ომისათვის და მო-

დავითიან ახს. ლუკიანე თაბუკაშვილის ხსოვნას

იმ დროს, როდესაც რეკრუტის საბურო-ლოვანი წითელი არბია საქართველოში ამბოხებულ გლეხკობას შეუერთდა მენსევიკების თვითმპყრობელობის და-სანგრეველ და მასზე სასტიკი იერიშები მიიტანა, იმ დროს მენსევიკების მე-ყასტებმა ჯალათებმა მხეტყურად და ამას

სამი ვიდეო რედაქციის საბურო-ლოვანი წითელი არბია საქართველოში ამბოხებულ გლეხკობას შეუერთდა მენსევიკების თვითმპყრობელობის და-სანგრეველ და მასზე სასტიკი იერიშები მიიტანა, იმ დროს მენსევიკების მე-ყასტებმა ჯალათებმა მხეტყურად და ამას

სამი ვიდეო რედაქციის საბურო-ლოვანი წითელი არბია საქართველოში ამბოხებულ გლეხკობას შეუერთდა მენსევიკების თვითმპყრობელობის და-სანგრეველ და მასზე სასტიკი იერიშები მიიტანა, იმ დროს მენსევიკების მე-ყასტებმა ჯალათებმა მხეტყურად და ამას

სამი ვიდეო რედაქციის საბურო-ლოვანი წითელი არბია საქართველოში ამბოხებულ გლეხკობას შეუერთდა მენსევიკების თვითმპყრობელობის და-სანგრეველ და მასზე სასტიკი იერიშები მიიტანა, იმ დროს მენსევიკების მე-ყასტებმა ჯალათებმა მხეტყურად და ამას

